

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

STAVKARJI SO VZTRAJNI KLJUB BRUTALNOSTI

Policija obtoženi skrajne brutalnosti. — Trpljenje med stavkarji je veliko. — Socialistična zakonska dvojica iz Anglije obiskala stavkarje na njih stanovanjih.

Passaic, N. J. — Policija v Passaicu in Patersonu noče dostaviti zapornic za aretacijo dveh policajev in policijskega načelnika Zobra radi brutalnosti, ki so jih izvršili ob času stavke. Unija za ameriške civilne svobodščine je izposlovala zapornice v interesu Richard Navrota, Pauline Navrot, Walter Yanowitz in Mary Stasiakove, od katerih nima nobeden stikov s stavkarji. Zapornici sta bila izdani za aretacijo policajev Edward Hogana in Cornelius Struyka. John Budz, vojni veteran in stavkar je pa zaprišegel zapornico za policijskega načelnika Zobra, ker ga je napadel in pretepel.

Navrot in njegova žena izjavljata, da je policija vdrla v njuno prodajalno onega jutra, ko je naskočila stavkovne straže 12.000 stavkarjev. Policija je bila pijana in pretepla je Navrotove in Yanowitza. Stasiakovo je udaril policaj, ko je šla po ulici.

Polkovnik F. Johnson, ki govori za Botany kompanijo, je odklonil posredovanje rabija Stephen S. Wise in skupine naprednjakov, ki so hoteli vplivati, da se stavka izravna. Posredovati so poizkusili tudi časnikarji, delavski department Zrušenih držav in guvernir Harry Moore, a uspeha še ni opaziti dozdaj.

Pomoč stavkarjem se deli v šestih v glavnem stanju. Za stavkarje pobirajo denar, ponošeno obleko in živila.

V stavkarskih družinah je po pet do devet otrok in beda je velika. Kljub temu je pa duh stavkarjev neupognjen.

Oswald Mosley in njegova žena Cynthia, britska socialistična zakonska dvojica, sta obiskala stavkarje na njih stanovanjih.

Viharji v Jugoslaviji

Katastrofe še ni konec. Hurikan uničil Lijevo v Bosni.

Dunaj, 11. marca. — Vest iz Beograda se glasi, da je silen vihar večeraj razdeljal mestece Lijevo v Bosni.

3 JETNIKI USLI IZ JETNIŠKEGA TABORIŠČA.

Iščejo jih v petih južnih državah. — Med uporom so bili ranjeni 3 stražniki.

Atlanta, Ga. — Šest jetnikov, ki so se v sredo pod nadzorstvom treh stražnikov vračali iz dela v neko jetniško taborišče nedaleč od tu, je nenadoma planilo na stražnike ter jih po kratkem boju premagalo. Med bojem so bili vsi trije stražniki in en kaznjenec ranjeni ter se nahajajo sedaj v neki tukajšnji bolnici. Trije kaznjenci so pobegnili v tovornem avtomobilu, s katerim so se vozili na delo in z dela, ter so kmalu nato napadli ženo izdajateljica nekoga tukajšnjega lista, kateri so vzeli njen avtomobil, v katerem se je vozila, ter so se potem naglo odpeljali.

Oblasti sedaj iščejo pobegle kaznjence v petih južnih državah.

SEATTLE IMA ŽUPANJO.

Seattle, Wash. — Seattle ima prvi žensko za župana. Mrs. Bertha K. Landes je bila pri volitvah zadnji tork izvoljena z okrog 6000 glasovi večine nad dosedanjim županom Brownom, ki je zopet kandidiral. Županja je žena vseučilišnega profesorja.

Milijonarjev sin, posilnož, obsojen na dosmrtno ječo

Porotniki so ga spoznali krivim, da je kriminalno napadel — z drugimi besedami, spolno zlorabil — mlado študentko. — Sodnik je izrekel najvišjo kazen, ki je v takem slučaju predpisana. — Vprašanje pa je, če se ne bo očetovim milijonom posrečilo kazen skrajšati...

Mason, Mich., 10. marca. — Arthur C. Rich, sin milijonarja, je bil danes od porote spoznan krivim, da je kriminalno napadel — kar pomeni z drugimi besedami, da je posilil — dvajsetletno študentko Louise King iz Battle Creeka. Porotniki so razpravljali manj kot eno uro. Takoj po krivdoreku porote je sodnik Collingwood obsodil 22-letnega pohotnega na dosmrtni zapor v jacksonski jetnišnici. Kazen, ki jo je izrekel sodnik, je v tem slučaju največja, kar jih predpisuje zakon.

Zagovorniki mladega milijonarja so takoj vložili zahtevo, da se kazen odloži za toliko časa, da se reši priziv, ki ga nameravajo vložiti, toda sodnik je to zahtevo odklonil in tako bo nasilni bogataš zgodaj jutri zjutraj odveden v jetnišnico.

Zagovorniki bogatega obtoženca so imeli težko nalogo, kajti zamorca se ne da oprati, četudi se včasih posreči odvetnikom, da ga belo prebarvajo — namreč da obtoženca predložijo kot strašno nedolžno osebo; seveda se to navadno zgodi le v slučajih, kadar je obtoženec bogat ali pa ima velik vpliv. V tem slučaju so se zagovorniki poslužili druge taktike: kar najbolj so hoteli očrtni značaj mlade tožiteljice ter tako uplivati na porotnike, da bi se izrekli proti njej. Advokat Bernard je v svojem govoru mahal okoli sebe s par komadi tenke ženske spodnje obleke, ter te stvari razkazoval porotnikom, poskušajoč jim dovedati, da gospodična King ni imela nobene dostojnosti in nobene sramežljivosti. Med drugim je rekel:

"To dekletje je priznalo, da je pila. Priznala je, da je kadila. Če kako dekletje počenja take stvari in nosi na svojem telesu pod zgornjo obleko vsega skupaj osem unč spodnje obleke, potem je jasno, da tako dekletje ni vredna članica ameriškega ženstva. Pravim, da take stvari niso nedolžne. Niso dostojne. In pravim — pa če tudi se zamerim komu — da ženske, ki počenjajo take stvari in nosijo te vrste obleke, niso vredne spoštovanja. Nikar ne mislite, da je to dekletje mala nedolžna šolarica. Ne, ni. Ona je navihana, zvita igralka."

Zločin, radi katerega je bil Rich tako strogo kaznovan, je bil izvršen 25. maja lanskega leta na golfskem igrišču v Battle Creeku. Rich je s par udarci podrl dekletje na tla in si nato na njej napasel svojo pohotnost. Kako nasilen je bil, dokazuje to, da je dekletu zdobil pet kosti, med njimi tudi željuz.

Rich, razvajan sin milijonarja, si je brez dvoma mislil, da sme počenjati z hčerko delavskih staršev, kar se mu zljubi in da se bo z očetovim denarjem že izmazal iz vsake neprilike. K sreči pa so bili med porotniki sami razsodni ljudje, ki so se zavedali svoje dolžnosti, in tudi sodnik je storil svojo dolžnost s tem, da je izrekel najvišjo kazen.

Stvar pa še ni končana, kajti milijonarski oče bo gotovo poskušal s svojim denarjem na kak način spraviti svojega sina iz jetnišnice in tako se lahko zgodi, da bo nasilnež čez par let zopet prost ter da mu bodo ženske zopet izpostavljene.

Novi element se imenuje Ilinij.

Chicago. — Novi element št. 61, ki je bil odkrit te dni na školski univerzi, je dobil ime "Ilinijum" (Ilinij) po državi Illinois.

BITKA ZA MUSCLE SHOALS ŠE NI KONČANA

Predloga pride še enkrat pred senat. — Opozicijsalni senatorji pokažejo prihodnjic več odločnosti.

Washington, D. C. — Dasiravno je senat sprejel Heflinovo resolucijo, ki predlaga, da skupni kongresni odsek sklene pogodbo za oddajo Muscle Shoals v najem, kljub temu ni še bitka končana, da se to podjetje obratuje kot ljudska lastnina.

Do tega prepričanja so prišli napredni elementi, ko je 51 senatorjev glasovalo za resolucijo in 25 pa proti. Resolucija v zbornici je bila izpremenjena in sicer tako, da se lahko vložijo več ponudb in le za del podjetja in še neki drugi amandment sta povzročila, da bo odsek še enkrat poročal dne 26. aprila. Tako je opozicija dobila priliko, da še enkrat nastopi.

Senator Blease iz Juž. Karoline je naznanil, da ne bo prišel, da se razprava ukine, ako čas za razpravo ne bo enak razdeljen.

Štiri in dvajset senatorjev, ki so bili do zadnjega v opoziciji proti stvari, ki jo je senator George iz Georgije nazval "grabežvo" so sledeči:

Borah, Bratton, Brookhart, Copeland, Couzens, Dill, Frazier, Ashurst, Blease, George, Gooding, Howell, Johnson, LaFollette, McMaster, Norbeck, Nye, Overman, Sheppard, Shipstead, Simmons, Smith, Walsh in Wheeler.

Norris in Jones iz Nove Mehike sta bila na pare proti nji. Senator Cummins, ki bo zopet kandidiral za senatorja, je glasoval ves čas za resolucijo, dokler ni prišlo do zaključnega glasovanja. Tedaj je pa uskočil v tabor manjšine. Senatorji Broussard, Harris, McNary, Mayfield in Stanfield so glasovali za razne amandmente, ko je prišlo do zaključnega glasovanja so pa potegnili z večino, t. j. s trustom za oddajanje električne sile. Capper in Lenroot sta bila vedno izborna prijatelja General Electric kompanije.

Senator Norris, ki je ves čas vodil boj proti trustu za oddajo električne sile je proti koncu debate obdrževal učinkovit govor. Govoril je, kako velik dobiček bi imelo ljudstvo, ako bi Muscle Shoals ostal ljudska lastnina kot električna centrala za oddajo električne sile. Pojasnjeval je senatu, zakaj naj obdrži Muscle Shoals in ga ne odda v najem. Coolidgeve sile so se združile z južnimi senatorji, ki so naklonjeni Alabama Power kompaniji, ki je podružnica General Electric kompanije.

V predsednikovi galeriji je sedel na sedežu, ki je določen za predsednikovo ženo, Frank Stearns, finančni podpornik Coolidgeve politične karijere. Predsednik republikanske stranke Butler je bil zelo delaven v senatni zbornici. Vtis je bil ta, da Coolidge, podpiran od Mellonovih rekrutov iz demokratične stranke tepe Norrisove napredne elemente.

Mesto Quincy zahteva pivo.

Quincy, Ill. — Mestni odbor je sprejel v tork resolucijo, ki zahteva omiljenje prohibicijskega zakona ter lahka vina in pivo. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Niti en odbornik ni glasoval proti, pač pa se jih je par vzdržalo glasovanja.

Ruska dvorna obuvah na prodaj.

Leningrad, 11. marca. — Sovjetske oblasti, ki likvidirajo zasebno imovino bivših carjev in dvornega obojstva, so večeraj postavile na trg 124 moderecev in 600 parov čevljev, ki so jih nosile dvorne dame.

Policija aretirala stavkovne straže

Stavka krznarskih delavcev ne poteka več mirno. — Policija je pričela kazati svojo nestrpnost z aretiranjem piketov.

New York, N. Y. — Stavka krznarskih delavcev se ne razvija več tako mirno, kot je pričela. Pri drugem masnem piketiranju je bilo aretiranih 125 piketov. Med njimi tudi član glavnega odbora Ben Gold. Obtoženi so bili nespodobnega obnašanja. Prejšnji teden se policija ni brigala za stavkarje, ko so gibali počasi in mirno skozi okraj, v katerem je nastanjena krznarska industrija. Sodišča so skraj vse pikete oprostila obtožbe.

Lastniki petnajstih delavnic, v katerih izdelujejo okraške iz kožuhovine, je podpisalo pogodbo z unijo. Več kot dve sto aplikacij je predloženih za izravnavo stavke. Unija ne pričakuje, da bo ta stavka trajala tako dolgo kot leta 1920. Takrat je stavka trajala dva in trideset tednov. Ampak kljub temu unija izjavlja, da je pripravljena skrbeti za dvanajst tisoč stavkarjev skozi šest mesecev. Stavkarji zahtevajo 25-odstotno povznanje mezde, štirideset ur dela v tednu, enako razdelitev dela in noben delavec se ne sme odaloviti brez vzroka. Poleg tega zahtevajo, da vsak delodajalec prispeva po tri odstotke od mezde, ki jo izplača delavcem, v sklad za podporo brezposelnih delavcev.

Delavske novice

(Federated Press.)

Stavka ekspresnih delavcev se pripravlja.

Chicago. — Nameščenci American Railway Express Co., katerih je 65,462, se pripravljajo na štrajk. Družba je odklonila njihovo zahtevo za povznanje mezde. Pogajanja so pretrgana. Nameščenci zahtevajo 11½ do 12 odstotkov povznanja.

Kopači ostrig zapretili s stavko.

Onset, Mass. — Delavci, ki izkopavajo ostrige in drugo školjkovito drobnjad v Buzzards Bayu, so obvestili družbe, da prenehajo kopati, ako se cena ne povzra na dolar za pek. Zdaj dobe 80c.

Voloske posagie v kitajsko civilno vojno

Peking, 11. marca. — Poslanski zbor v Pekingju je večeraj intenziviral v kitajski civilni vojni. V ostrih notih, naslovljenih na vlado v Pekingju, je zahteval, da mora ljudska armada takoj umakniti mine iz kanala Taku in zagotoviti inozemskim parnikom prost in varen prihod in odhod iz Tientsina; dalje so poslanski zahtevali, da mora prenehati streljanje med fortami v Tientsinu in da pašna ter železniška zveza s Pekingom ne sme biti ni en dan pretrgana kakor določa boksarska pogodba. Poslanski so podprli noto z angleškimi in italijanskimi bojnimi ladnjami, ki so priplule pred Tientsin.

General Fengjuhsiang je deloma ugodil zahtevi poslaničkov.

ARETACIJA BREZ ZAPORNIČE NELEGALNA.

Oprostil je 48 aretiranih oseb.

Chicago, Ill. — Sodnik John Walker je oprostil 48 oseb, ki jih je policija aretirala, ko je prejšnji večer napravila naval na neko igralnico za denar.

Ob tej priliki je sodnik rekel, da ustava predpisuje, da mora policija imeti zapornico, da lahko napravi tak naval. Ustava predpisuje zapornico zaradi tega, da varuje državljanse pred takimi navali.

S KUPČIJAMI V ŽENEVI NE BO NIČ

Ultimatum letijo od vseh strani, ko so Latinci in Japonci stopili v opozicijo proti Nemčiji. Lokarnski "prijateljski duh" je izpuhtel v Ženevi.

Ženeva, 11. marca. — Kriza v ligi narodov je še vedno resna. Znamenja kompromisov, ki so večeraj obetala jasno, so danes izgubila. Večerajnja neodločljiva seja sveta lige narodov je povzročila novo razburjenje med diplomati.

Kakor danes poročajo, je v svetu vatala opozicija proti sprejetju Nemčije v svet lige narodov s stalnim sedežem. Deset članov — štirje stalni in šest začasni — mora soglasno odglasovati za stalni sedež Nemčije. Na večerajnji seji so Italija, Španija in Brazilija namignile, da bodo glasovale proti sedežu Nemčije; končno je še japonski zastopnik dejal, da ni obvezan glasovati za Nemčijo, kajti Japonska ni prisostvovala lokarnskim pogodbam, torej nima nobenih obilicij napram Nemčiji. Brazilski delegat Mello Franco je dejal, da ima od svoje vlade nalogo, da glasuje proti Nemčiji, ako Brazilija ne dobi stalnega sedeža v svetu lige narodov z Nemčijo vred. Ta grožnja se je glasila kakor ultimatum. Z enako grožnjo so nastopili Španci.

Ko so Nemci to slišali, sta dr. Luther in dr. Stresemann hitro izjavila, da bosta čakala v Ženevi samo še tri dni. Ako ne bo Nemčija sprejeta v ligo in svet lige narodov ne podlagi lokarnskih pogojev do sobote zvečer, tedaj oddeta domov.

Medtem je podkomisija zbora lige narodov soglasno zaključila, da je Nemčija izpolnila vse pogoje za vstop.

Poljska je s svojo zahtevo za stalni sedež stopila v ozadje. Glavni konflikt je med latinskimi in anglo-germanskim blokom. Kakor zdaj kaže situacija, se bo morala Poljska zadovoljiti z začasnim sedežem, če se svet sploh reorganizira na tem zborovanju.

Francoski delegat Paul Boncour je miril razburjene duhove. Svaril je, da sedanja kriza lahko razbije ligo narodov in posledice bodo težke.

Glasovanje o prohibiciji

Chicago. — Referendum, ki ga vodi Hearstovo časopisje o vprašanju prohibicije, je imel do 10. marca sledeči rezultat:

Za prohibicijo, kakršna je, 30,479, proti prohibiciji 161,183 glasov; za lahka piva in vina 171,108, proti pivu in vinu 29,676 glasov.

RAZPRAVA O DELAVSKIH VPRAŠANJH PRED ČIKASKIM FORUMOM.

Zadnje tozadevno predavanje in razprava se vrši v nedeljo.

Chicago, Ill. — "Chicago Forum" bo prihodnje nedeljo zaključil serijo razprav o delavskih vprašanjih. V nedeljo bo kot zadnji govornik o tem predmetu predstavljen Judson G. Rosebush, svoječasi profesor ekonomije na wisconsinški univerzi ter avtor več knjig, ki se pečajo z delavskimi problemi. Rosebush bo govornik o "Poizkusnem načrtu delavske politike." Takoj po predavanju bo otvorjena razprava in vsak navzoči bo lahko stavil na govornika vprašanja. Navzoči delavci bodo brez dvoma stavili Rosebushu marsikatero vprašanje. Forum zboruje v Olympic gledališču na Clark in Randolph, v nedeljo 14. marca ob 3. popoldne.

NAROČITE SI KNJIGO "Ameriški Slovenci"

Brandov kabinet je že zapisan paden

Naglo zmažena francoska vlada morda ne bo živela en teden. "Ženevski kabinet"!

Pariz, 11. marca. — Brandova nova vlada je komaj zagledala beli dan in še je bila politično krčena. Dobila je ime "ženevski kabinet." Splošno mnenje v kartelu levčarskih strank je, da vlada ne bo živela teden dni. Rodila se je v naglici zato, da bo Francija lahko igrala mednarodni "futbal" v Ženevi. Od tod ime "ženevski kabinet".

Finančna kriza še vedno stiska Francijo za vrat. Finančna reforma leži v parlamentu nesprejeta. Frank pada, cene rastejo in v mnogih ozirih je delela na robu panike. Novi finančni minister najbrž nima nobenega novega programa. Brandu ni zagotovljena opora od leve, niti od desnice. Nasprotne stranke, zlasti socialisti, že grozijo, kako ga vnovič vržejo, čim se "ženevski kabinet" počlove v parlamentu prihodnji teden.

Poročilo angleške premogovne komisije

Vladna komisija priporoča, da država kupi premogovnike in jih odda privatnemu obratu.

London, 11. marca. — Angleška državna komisija, ki je tri mesece preiskovala in proučevala razmere in fakta v premogovni industriji, je večeraj objavila svoje poročilo. Komisija je pronašla, da je sedanji sistem premogovne industrije v Angliji absolutno nesmiseln, škodljiv in neboljšljiv. Komisija priporoča, da država kupi ves premog v zemlji in ga potem odda privatnim operatorjem, ki bodo obratovali premogovnike po načrtu države in bodo odgovorni ministru rudnikov. To bi bil kompromis med privatnim lastništvom in popolnim nacionaliziranjem.

Komisija pravi, da nacionaliziranje premogovnikov s državnim obratom bi stalo Anglijo blizu dve milijardi dolarjev. Nakup premogovnikov je preračunan na \$500,000,000, toda namernina od privatnih obratovalcev prinese državi okrog \$30,000,000 letno.

Komisija dalje priporoča mnoge drastične reforme v obratovanju rovov in konsumiranju ter prodajanju premoga. Državna subvencija naj se odpravi. Rudarji morajo obdržati staro mezdo in delavnik.

COOLIDGE VRNE DEBSU DRŽAVLJANSTVO?

Washington, D. C. — Berger je govoril s predsednikom Coolidge in po tem pogovoru je rekel, da upa, da predsednik vrne državljanstvo pravice Eugene V. Debsu.

Ko je bil Debs izpuščen iz atlantske ječe, mu ni bilo povrnjeno državljanstvo.

Debs namerava obiskati Bermudo. Dasiravno se ne zahteva za tak obisk potnega lista, vaeeno misli Debs, da mu ne bo dovoljeno se povrniti v Združene države.

Berger je zaradi tega podvzel korake v Debsovem interesu. Uradniki v Beli hiši se nočejo izreči, kakšna akcija bo podvzeta.

Dno reke se je pogreznilo 200 čevljev globoko.

Sharon Springs, Kans. — Dno Smoky Hill reke se je nedaleč od tu v sredo pogreznilo kakih dvesto čevljev globoko nad sto čevljev v dolžini. Sedaj zija široka luknja, kjer je prej tekla reka. Bregovi reke so se začeli usipavati v nastalo lukno, tako da je odprtina na vrhu široka že kakih 150 čevljev, a ob robih se zemlja še vedno usipava v globino. V nastalo luknjo teče voda reke in raznih podzemeljskih strug.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Člani oglasov po dogovoru. Recepti se ne vračajo

Narodna Zedinjena družba (izvan Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago in Cleveo \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.62 na tri mesece in za izpolnjenost \$2.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s urednikom:

"PROSVETA"

2557-49 So. Kawdale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$2.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. pr. (Feb. 25, 1925) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem časovno poteklo naročilo. Pomnite je pravilno, da je vam to ista list.

DANASNJA CLOVESKA DRUŽBA IN NJENA MORALNA GNOJISKA.

Pogostokrat slišimo, da človek zahaja v boljše družbo, ali da ta ali oni pripada k boljši družbi. Kaj pa je takozvana boljše družba? Ali so to ljudje, ki se boljše oblačijo, malo ali pa nič ne delajo? Ali so to ljudje, ki imajo boljše moralo kot človek, ki se oblači v navadni delavski jopič in ki nima denarja, da bi zahajal po zabavah, ali da bi se celo vozil v letovišča? Kar smatrajo danes za boljše družbo, je skupina ljudi, v kateri ni delavcev v navadnem delavskem jopiču, pa tudi ne ljudi brez cvenka v žepu. Ali ima ta družba boljše moralo od navadnega delavca, da jo imenujejo boljše družbo ali boljše kroge? Poglejmo.

V New Yorku se je zbrala na Washingtonov rojstni dan v gledališču Earl Carroll k večerji izbrana družba. V tej družbi ni bilo nobenega delavca, še manj pa človeka, ki bi nosil navadni delavski jopič. Bilo je navzočih kakšnih tri sto gostov. Gospodje so bili oblečeni najbrž v fino črno obleko, v kravatah so imeli vtaknjene diamantne igle, prsti so pa bili posuti s prstani, v katere so bili udelani dragoceni kamni. Tudi dame so bliščale v finih toaletah, ena je bila lepša od druge. Vsem gostom se je poznalo, da si ne služijo svojega kruha s težkim delom. Posebno med gospodi je bilo nekaj poznanih bogatih postopačev in uživačev.

Družba je bila zelo dobre volje. Sredi gledališča, ki je bilo izpremenjeno v obedovalnico, okrašeno z raznimi lepimi cvetlicami, je stala banja, ki je bila skoraj zvrhana z vinom. V to banjo je skočila najeta mlada modistinja in se skopala. Na to so gostje pili vino iz te banje. Tako so poročali dnevnik križem dežele.

Druga slika. Velikomestna policija je iztaknila tajno igralnico, v kateri so bogate dame igrale za visok denar. Bile so oblečene v svilo, da je kar zasumelo, kadar so stobile par korakov po sobi. Na prsih in v lasih so lesketali krvavo rdeči rubini, zeleni smaragdi ali pa beli demanti. Dame so stale krog miz in gledale hazardno igro, ali pa same igrale. Gledale so v kvarte, zamišljene so bile v roletu, ali so opazovale tablico, na kateri je beležil mlad fant, kateri izmed konj je zmagal pri konjski dirki. V blaziranih obrazih, ki so seveda bili pobarvani po indijanski šegi, na lesketajočih dragih kamnih in velikih vsotah denarja, ki so ga stavile dame pri raznih igrah, je lahko vsak takoj opazil, da ima pred seboj dame, ki nikdar ne delajo in katerih nikdar ne mučijo skrbi, kaj bodo prihodnji dan kuhale, da se najedo do sčtega.

Medtem ko ti postopači in uživači upravljajo denar pri orgijah in bogate dame v hazardnih igrah, za katerega je delalo na tisoče in tisoče delavcev, ki žive s svojimi družinami vred v pomanjkanju in bedi, se veliko ženskih trud v potu svojega obraza za suho skorjico kruha. Ženske delajo v modernih pralnicah v mokrem zraku, izpostavljenih prepihu, ali pa sede sključene pri šivalnem stroju, ali opravljajo nevarna in nezdrava dela v livarnah, klavnica ali raznih drugih podjetjih, v katerih je delo izredno nezdravo ženskemu organizmu. Na milijone žensk je dandanes upreženih v Združenih državah v kapitalističnih podjetjih v težko delo, da lahko lepo počesani, gladko obriti bogati postopači in uživači prirejajo orgije, bogate dame si pa lahko preganjajo svoj čas s hazardnimi igrami.

Delavci so sami krivi, da je današnja človeška družba taka, kakršna je. Veliko delavcev je strašno radikalnih, kadar zabavljajo seveda čez svoje zastopnike, ko pa grejo na volišče, kjer lahko s svojo glasovnico protestirajo proti takim razmeram v človeški družbi in oddajo svoj glas za svojo osvoboditev, pa glasujejo za profesionalne političarje starih strank, demokratične in republikanske.

Dokler bodo delavci glasovali za one, ki jih uklepano v kapitalistično sužnost, bo človeška družba ostala taka, kakršna je. Prav nič se ne bo izpremenila. K večjem se bo morala vsega stih ljudi pogrezniti še na nižjo stopnico, na kakršni je.

Kadar bo večini delavstva padla mrena raz oči in bo spoznala, da s svojim trdim delom omogočuje bogatim

postopačem in uživačem prirejanje orgij, in daje sredstva bogatim damam, da si kupujejo rubine, smaragde in demante in da si lahko s hazardnimi igrami preganjajo dolg čas, kadar bo večina delavstva spoznala resnico, da le s pomočjo delavske organizacije: politične, strokovne in gospodarske izpremeni razmere v današnji človeški družbi, potem se ne bodo dogajale take reči, ampak človeška družba bo na potu v socializem.

JAVNA DOLŽNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

IZJAVA.

V številki 960 Proletarca z dne 4. februarja t. l. na strani 11 pod naslovom: "Waukeganska pošta", bilo je priobčeno sledeče:

Novi odbor Slovenskega narodnega doma v Waukeganu je sledeči:

John Mahnich, predsednik.
Math Wariek, tajnik.
Math Ogryn, blaginjak.
Frank Nagode, zapisnikar.

Poleg govornikovanih so v odboru tudi trije delničarji in trije člani brez portfelja, skrajni enajst odbornikov.

Seje odbora so zelo kadar zahteva potreba, one delničarjev pa vsako četrtletje.

Čistega dobitka pri S. N. D. je bil v preteklem letu nekaj centov manj kot štirje dolari, torej na vsako delnico pol centa. Če se konvencija S. N. P. J. na bi bila vršila pri nas, bi imeli najbrž letnih \$500 (tj. sto dolarjev) izguba.

Naš odgovor nato je bil sledeči: Ker je priobčitev teh zgoraj omenjenih v zvezi s delničarje naše organizacije, oziroma inkorporacije, da kot uradniči dajemo napadna poročila glede stanja in vodstvenja finane Slovenskega narodnega doma, je bila sklicana seja odborov iz leta 1925 in 1926. Seje so se udeležilo članstvo obeh odborov, ki je sklenilo sledeče:

Odbor društva S. N. D. je nastavljen pod varščino za vse odgovornost uradnih dolžnosti in kot tak ne pripušta, da bi se zlorabljalo ime korporacije v svrhu blatenja in neresnice. Ne samo v naši naselbini, ko je v teku delovanje za bazar (semenj) za S. N. D., temveč mi smo proti temu, da bi se potom tako neresničnih poročil jemal pogum rojakom po drugih naselbinah, kjer se borijo za idejo si postaviti lastne domove. Raditega vas prosimo, da nam blagovolite poslati rokopis gori priobčenih odstavkov, ali pa ime vaše, katerega vam je poslala v priobčitev. Želimo, da upoštevate naš sklep in nam sporočite, kako se bodele odločili. Stvar je hujša. Če bomo primorani se obrniti na drugo pot, potem smo upravičeni dobiti zadoščenje. Toraj blagovolite nam z obratno pošto poslati odločitev.

Za prejšnji odbor in za novi odbor: — John Mahnich, predsednik; Math Wariek, tajnik.

V odgovor na to je bilo priobčeno dobesedno zgoraj navedeno pismo v št. 961 "Proletarca" z dne 11. februarja t. l. pod naslovom: "Nepravilna zahteva", na katero dajemo odgovor pod sledečo izjavo:

Kar se tiče odbora društva S. N. D., je bil na mesu in bo. Od ustanovitve do danes je dajal odbor delničarjem mesečna, trimesečna in letna poročila, katere so bila natančna in so vsakemu delničarju na razpologo. Knjige ima na vpogled vsak delničar na vsaki seji, ako jih želi pregledati, da je bilo poročilo čisto in računski za leto 1925 na seji meseca januarja t. l., kakor sledi:

Blagajna 31. decembra 1924 \$	2,377.28
Vsega prometa v dohodkih	13,529.81
Na posejilo vsto	1,000.00
Vseh dohodkov s blagajno	\$16,907.10
Stroški za vzdrževanje stavbe	8,224.01
za zboljšanje stavbe	1,058.20
Vrnilo posejilo	5,248.00
Skupnih izdatkov leta 1925	\$14,529.01
Čistega prebitka v gotovini	\$ 2,378.09

Koliko je bilo napredka v letu 1925 je razvidno iz gornjega računa. Delničarji S. N. D. v Waukeganu, Ill., ki live izven naselbine, da jim ni mogoče priti na sejo delničarjev, naj se obrnejo na društveno tajnika, da jim pošlje tiskan račun in podrobni sestav vseh dohodkov in stroškov. Ni bil naš namen, dati ti podatke, ako bi nam ne bilo pri sreči, odkriti pisce napadnih poročil glede organizacije, katere deluje pošteno, ter da sezna-

nimo Slovence, sitem Združenih držav, kako lažje priti do svojih domov, naj bodo delavski, slovenski ali slovenski narodni. Vemo, kako bi se počutili rojaki v Chicagu, kjer nameravajo postaviti delavski dom. Ni lepo potom laži podirati, kar drugi s poštvovalnostjo zidajo; taki rodoljubi so tudi v Ameriki! Ne bomo posegali dalje, ker ne mislimo kratiti pravice nikomur poročati, kar je istinito in resnično; ako se komu krivica godi, naj se pri priliki obrne na pristojno mesto. Potom neresnice pa ne bomo pustili blatiti svojega lastnega narodnega doma. Udeležite se delniških sej in prepričajte se, ako niste razumeli in ako ne verujete, kar ste slišali, zahtevajte še enkrat, kot delničar imate pravico in dolžnost.

Kar se pa tiče drugih stvari, ni naša zadeva. Odbor S. N. D. nima lahke naloge, a če bodo delničarji sodelovali v odboru, bo složno delo obrodilo še boljši uspeh.

Za odbor Slovenskega narodnega doma: — John Mahnich, predsednik; Math C. Warsaw, tajnik.

Lipar je prejel anonimno pismo. Miners Hills, Pa. — Na moj dopis v Prosveti z dne 10. februarja sem prejel od skupine strahopetnih terejčalk v Forest Cityju anonimno pismo. V pismu se "zgražajo" nad mojim brezverskim pisanjem in me vprašujejo, da-li me ni rodila slovenska katoliška mati. Če bi bila živa, da bi se gotovo utopila, ko bi izvedela, kakoga sina ima.

Pomilovalno stopajo čezme: O nebrečni rojak, kam ste zašli, ko tako ružete proti veri, cerkvi in vsemu, kar je katoliškega. Ponašljajo, da katoliške cerkve pekniška vrata ne bodo zmagala, kakšno da bi torej ubogi rdeči revčki mogli kaj doseči. Pišejo še o celih in poročni kontroli ter zagovarjajo katoliške cerkve, da je osvobodila ženske sužnosti. Mi pa da ravno narobe učimo kot cerkev, kar smo rdečkarji. Pogledamo naj tja, kjer še ni katoliške vere, pa bomo videli, kakšne nesrečne sužnje so ženske. Tudi v pobožnem vpeljavanju žene v cerkvi mi pišejo, a na zadnje mi še terejčke povedo, da me je žiher sram, ko take dopise pošiljam, urednika pa zato, ker jih priobča. Tudi me zagotavlja, da je še veliko katoliških članov v S. N. P. J., ki se zgražajo nad takimi dopisi. Ko napišejo še večkrat, da se moram aramovati, pa zaključijo s "To naj zadržite".

Is vsega anonimnega pisanja zija silne duševna revščina. Strahopetne terejčke me hočejo prepričati, da vse, kar slovenska mati rodi, mora biti za bito. Sveta katoliška cerkev je pa ženo osvobodila! Primitve se za trebuhe, čitatelji, da ne popokate smeha pri taki sagamanosti.

V domovini sem večkrat videl, kako svobodno so bile tepene žene od katoliških pijanih svojih mož. Po vseh službah boljših so jih ob nedeljah zvečer pijani gonili okoli hiš, žene in otroke. Podnevi so molili, ponoči so se tepli. Blagodejno je vplivala nanje vera in njeni nauki!

Terejčke niti z besedico ne omenijo onih sedemindvajsetih izdajalskih katoliških duhovnikov, ki so hoteli prodati njih stavkajoče moše. One torej odbravajo vse to. Lepe katoliške žene so, mene pa imajo za zaranke. Tepec je še vedno očital zabitost drugemu. Sveta vera je tudi naše pradede Jugoslovane tako temeljito osvobodila z ognjem in mečem, da še danes niso svobodni. Tista katoliška granitna stavba pa se že tako sumljivo guglje, da se prav gotovo nekega dne prekuene. Terejčalk tudi nihče ne sili v porodno kontrolo, ki pomeni kontrolo samega sebe, saj take kontrole še zmožne niso.

Rdečkarji, ti so tista sila, katere se izkoriščevalci bojijo bolj

ZARKOMET

Zaprta vrata v Penni. (Sharon, Pa.)

Prosveta (krepko koraka od rojaka do rojaka, ne oziraje se na desno in ne na levo, vedoč, da jo težko pričakujejo zavedni čitatelji).

Ave Mica (pocasi odzad lepajsa; ne ve, kam bi se obrnila, ker je pozabila hišno številko svoje "bravke"): Počkaj, počkaj, Prosveta, rada bi šla s teboj k onemu rojaku!

Prosveta: Kar sama capljam! Ni prostora zate v teh hišah. Sami delavski listi smo tukaj doma. Ta bi bila lepa, če bi te vzela seboj! Sezgal bi te kakor so predniki tvojega kova nekoč sezgali moje somišljenika. Le zunanaj ostani, Mica! (Odide v hišo.)

A. S. (prikrivsa z druge strani): Halo, sestrica butlegarska!

Ave Mica: Halo, bratec butlegarski! — Sam si in jaz sem sama. Pojdiva skupaj. Morda se naju kdo usmili in vzame pod streho. Noč še bliža. (Gresta skupaj. Pri prvi hiši Mica potrka.)

Rojak (se pokuša s Prosveto v roki): Kaj bi vidva butlegarja rada?

Ave Mica: Moj naročnik stanuje tukaj?

Rojak: Ni ga več. Odšel je iz naselbine.

A. S. (milo): Ali bi ti, rojak, vzem mene v hišo? Vidim, v treh letih sem se postaral za 30 let, nadložen sem in bolan. Lepo prosim!

Ave Mica: In še mene vzemi k sebi, ljubi rojak. Bom ti kokiš ozdravila. Iz enega jajca anam narediti sto jajec. Tudi bodočnost znam čitati. (Vzame karte izza-bluze.) Vidim, tale pikova dama pomeni, da boš dolgo živel, če kmalu ne umreš... In še druge čudeže znam delati...

Rojak: Bahaha! Nak, ciganka pa ne sme v mojo hišo! Iščim si takih bedakov kot si ti! Le izgubita se oba, pa hitro! (Zapre vrata.)

A. S.: Naš "kšeft" ne gre več. Mica. Veš kaj? Tukaj na cesti se ulčeva, ti na trebuh, jaz pa na hybet. Morda se kdo zmoti in naju pobere...

Bistro oko.

Z duhom časa.

Da tudi Kansaščanje lezento z duhom časa naprej, je dokaz naš "učenjaki", ki pravi, da si mora

kot vseh katoliških hudičev in boga povrhu. Če bi rdečkarjev ne bilo, bi terejčalki tudi delali za polovično ceno. V zahvalo zato pa prejemamo zaničevanje. Hvala, ignoranti. Če bi mene pohvalila kakšna cerkvena miš, bi me bilo sram. Urednik Prosvete jim umevno tudi ni všeč. Če bi sedanje urednike Prosvete terejčke hvalile, bi nikdar ne bili uredniki Prosvete.

Ako bi v resnici bil bog, kakršnega propovedujejo, bi nemudoma pometal v pekel vse terejčke, kajti če je neskončno moder, mu tudi drugega ne preostaja. Ker ga pa ni in tudi vse druge svetniške ropotije ne, kakor nam o nji pravijo, bodo pa terejčke šle šest čevljev globoko v zemljo, kakor bomo šli rdečkarji. Notri se bomo razkrajali in pretvarjali v druge oblike ter pod drugimi razmerami.

Verujem v nebesa na zemlji in v pekel tudi, v katerem se nahajamo. Ko bo izginil zemeljski pekel, bo tudi pametni izgubil vso veljavo. Vse bo ostalo samo še pisano v knjigah, da bo služilo po muzejih kot kurioziteti ljudem poznih rodov, ki se bodo čudili, kako da so mogli predniki verovati nekaj, česar niso videli, ter rediti cele trope ljudi, ki so jim lagali o nekem božanstvu.

Pozdrav čitateljem. — Frank Lipar.

jednotin govornik zavezati usta, kadar mu pride politika na misel. Ven s politiko iz jednote! — Skaza, Černe, Trunk in kompanija lahko dobi novega člana. — Rogač iz Kansasa.

Francoska politika. Čudne reči se dogajajo na Francoskem. Stari maček Briand je ravnokar demonstriral, da ga lahko osemkrat ubijejo, pa mu še ostane eno politično življenje.

Kaj se še izleže? Cenjeni Zarkomet! Poglejte, pogledjte, kaj se je izvalilo v Colorado brez vsakega jajca! Mica, ki je že blizu 2000 let mrtev, je zopet prišel na svet v osebni nekega Adjara Krišnamurtija iz Indije. Zdaj pa bo svet odrešen! Kaj se šele izleže iz praznega trunka! Zarkomet, daj, daj, počegetaj jih! — A. D., Bear River, Colo.

Vera ameriških znanstvenikov. G. Trunk pravi, da 99 odstotkov ljudi veruje v ustvarjenje in med temi so vsi pravi učenjaki. Le znanstveniki, ki so "od muh" in "ničvedni škriči" nimajo vere.

Trunku naj odgovori dr. James H. Leuba, profesor psihologije v Bryn Mawr Collegu. Leuba piše, da je v Združenih državah okrog 6000 znanstvenikov, manj in bolj odličnih. Ker je v večini v pisnem zvezi, je dr. Leuba dožgal, da je med manj odličnimi znanstveniki 51 odstotkov fizikov, 59 odstotkov biologov, 70 odstotkov sociologov in 88 odstotkov psihologov, ki ne verujejo v Boga; med bolj odličnimi znanstveniki pa je 66 odstotkov fizikov, 84 odstotkov biologov, 80 odstotkov sociologov in 87 odstotkov psihologov, ki ne verujejo v Boga.

Te številke kažejo, da so ameriški znanstveniki v veliki večini agnostiki ali ateisti. Trunk bo rekel, da so "kompletni norci".

Večje plešejo v Minnesoti. Cenjeni Zarkomet! Ubogi Martinek (usiljeni nadzornik K. S. K. J.), kako se je zatele kakor večja v svetlo rdečo luč! Prosveta ga je tako oslepila, da več ne razloči moškega od ženske. Martinek dobi zlat križec, ako dokaže, da se je katerega Gilberta-Mica poklonila za delo pri O. I. M. C. v Evelethu, Minn. — Še se oglašim iz Gilberta, Minn.

K. T. B.

IZ PRIMOŽJA

V Prvačini bo občinski "podešt" italijanski trgovec Pietro Zuttioni. Prišel je med Slovence po vojni kakor številni drugi iz starih provinc ter se naselil v Prvačini in otvoril trgovino. Sedaj je že "podešt" in predstojnik občine Bajce bo prišel pod Prvačino tudi Dornberg?

Pevnost preiskave. Orožniki so preiskovali pred dnevi hiše v I-driji v delu, ki se imenuje Brusovše. Nekemu dijaku so zaplenili šolski zvezek. Premetavali so knjige, zašli so celo v stanovanja fašistov in brskali tudi tam. Orožniki so potratili mnogo časa, niso pa našli ničesar, kar bi bilo nevarno, da razbije državno mejo.

Slabo vreme rado spremlja bolezen. Iz Gorice poročajo, da je zadnje dni v mestu in okolici umrlo več oseb za neko izredno boleznijo na pljučah. Pretekli mesec je obbolelo baje okoli 500 ljudi in v bližnjem Ločniku ležijo bolne cele družine.

Nemško kolonijo v Opatiji so fašisti lansko leto zelo preganjali. "Popoli di Trieste" je ponovno zahteval, da morajo vsi tuji zapustiti Opatijo. Nemška kolonija pa je ostala. Sedaj je morala podati izjavo, da ni govora o kakem zapostavljanju njenih interesov in da ni bila deležna še nikakega nasilstva, sploh da se postopa z njo korektno a strani občinstva in oblasti. Zato odklanja izjava nemške kolonije v Opatiji tendenciozno kampanjo, ki se vrši zadnje čase proti Italiji iz Nemčije in Avstrije. Delstivo ostane, da bi fašisti radi pregnali iz Opatije vse tuje podjetnike, ali boje se po eni strani bojokta, po drugi pa nimajo namodestila za tužce, ako bi ti odšli.

Agitirajte za "Prosveto"!

Kongres bilje besedno bitko radi prohibicije

Senatorji se obkladajo z vsakovrstnimi priimki. — V poslanski zbornici zahtevajo referendum. — En poslanec poziva Coolidge, da deluje na spremembo Volsteadovega zakona.

Washington, D. C. — V sredo, 10. marca popoldne se je vnela v obeh zbornicah kongresa zopet huda besedna bitka radi prohibicijskega vprašanja. Nekateri senatorji in poslanci so bili v svojih besednih napadih jako ostri in strupeni. Senator Carter Glass iz Virginije je obtožil senatorja Bruca iz Marylanda, da napolnjuje kongresni zapisnik z napačnimi podatki, v namenu da pomaga svoji mokraški kampanji.

Senator Bruce je seveda takoj odgovoril, v svojem odgovoru pa je omenil, da je najbrže Glass v svojem življenju spil veliko vina in piva. Glass se je ves jezen zadržal, da ni v celem svojem življenju izpil niti kapljice vina ali piva. To mu seveda lahko vsak verjame, kdor hoče.

Senatorja Bruca je prav ostro prijel tudi senator Ashurst iz Arizone.

Sredi tega besednega boja sta se dvignila še dva bojevita senatorja, in sicer Willis iz Ohija in Reed iz Missourija. Brala sta dolge uredniške in druge članke iz raznih listov, za in proti prohibiciji, zapisnikarji pa so marljivo beležili besedo za besedo, dočim so moral drugi radi ali neradi poslušati. Willis je bral samo take stvari, ki so v prilog prohibiciji. Izjavil je, da bo to potencial, dokler bodo mokraši vztrajali pri svojem polnjenju zapisnika s protiprohibicijsko propagando.

Dvignil se je senator Smoot iz Utaha, ki si je kot član senatnega finančnega odbora pridobil sloves, da vsak cent obrne v svojih rokah. Skoro jokajoč je opozarjal senatorje, da stane ameriško ljudstvo vsaka stran, ki jo narekujejo v zapisnik, \$48, ne vstevši razpošiljalnih stroškov.

Ampak senatorja Reed in Willis sta čitala, kar naprej in naprej.

Tudi v poslanski zbornici so si bili v lašeh.

Istovrstno pa je bil v poslanski zbornici napravljen eden najhujših napadov na prohibicijo. Suhači so skušali z zbadanjem odbiti napad mokrašev, pa so bili prisiljeni k molku.

Poslanec Celler iz New Yorka je izjavil, da bo med svoje volilce razširil George Washingtonov recept za kuhanje piva, ki se mu ga je posrečilo spraviti v kongresni zapisnik.

Poslanec Black iz New Yorka je v svojem daljšem govoru pozval predsednika Coolidge, da stopi na plan ter prevzame vodstvo kampanje za spremembo prohibicijskega zakona. Predsednik dobiva poročila od prohibicijskih agentov in iz teh poročil mu je znano, da se Volsteadov zakon ne da izvajati. Znano mu je tudi, da je ljudstvo skrajno nezadovoljno s sodanji razmerami in da ta nezadovoljnost meji skoro na upor. Predsednik dobro ve, da ne more držati svoje prisega v kolikor se tiče izvajanja Volsteadovega zakona, zato pa naj stopi pred ameriško ljudstvo in pove, da se zakon ne da izvajati in da ga treba spremeniti.

Poslanec Tinkham je omenil, da je iz poročila policijskega ravnatelja za distrikt Columbia razvidno, da so se aretacije za vse vrste zločinov in prestopkov v imenovanem distriktu — torej v Washingtonu — pomnožile, odkar je Volsteadov zakon v veljavi, s 16 na skoro 800 odstotkov. Pristavil je, da so razmere v tem oziru skoro v vseh večjih mestih enake.

Ko je suhaški poslanec Uphaw nekaj govoril o kršenju božjih zakonov, ga je poslanec Tydings iz Marylanda opozoril, da je prohibicija "nekrščanska ter v popolnem nasprotju z nauki Krista".

Poslanec Blanton iz Texasa je slabo naletel, ko je kot vnet suhač začel napadati antiprohibicijske poslance, da izkoriščajo zapisnik v svojo propagando. Socialistični poslanec La Guardia iz New Yorka ga je namreč vpra-

KLANOVEC UBIT.

Klanovci so hoteli bičati nekega moškega, pa so slabo naleteli.

Athens, O. — V torek zvečer je prihajala v mestoce Royston tolpa močno oboroženih mož. Obleženi so bili v bele halje. Razume se, da so bili klanovci. Namen njih pohoda je bil, bičati nekega moškega, ker je baje posvečal preveč pozornosti neki poročni ženski. Dotični je dobil več grozilnih pisem od klanovcev, in se je torej pripravil na boj, ko se je bližala na konjih tolpa kakih petdesetih beleobleženih mož. Napadeni je otvoril ogenj na klanovce in kmalu se je razvila precej huda bitka, v kateri so nastopili tudi številni antiklanovci. Premagani so bili klanovci. En klanovec, in sicer tisti, ki je najbrže klanovske nasilneže vodil, je bil ubit, en drugi klanovec leži v bolnici lahko ranjen. Dotični možki, katerega so klanovci nameravali bičati, leži v bolnici težko ranjen in bo najbrže podlegel svojim ranam.

Petdesetletnica telefona.

Chicago. — Dne 10. marca 1876 je mesto Chicago dobilo prvi telefon. Instalirani so bili štiri telefoni in centrala je bila v neki kleti v downtownu. V enem letu je število naraslo na 400 telefonov.

Dne 10. marca 1926, ko je telefonska družba obhajala 50letnico, je bil čestitonalno instaliran ravno 800.000-letni telefonski aparat v Chicagu. V prostorih družbe je bila zgodovinska razstava in na odličnem mestu stoji na ogled prvi aparat, na katerega je Alexander Graham Bell, iznajditelj telefona, govoril pred petdesetimi leti.

V vseh Združenih državah je danes okrog sedemnajst milijonov telefonov.

Floridski fotograf bičan, ker toži ženo za razporoko.

Tampa, Fla. — Tolpa nemasikiranih moških je ugrabila z njegovega doma fotografa Dudley Reada, ga odvela na nek samotni kraj ter ga pretepla s širokim jermenom. Read ima na telesu vse polno ran.

Read toži svojo ženo za razporoko, kar je brez dvoma bil povod tega bičanja. V tožbi pravi, da je bil lansko leto prisiljen poročiti dekle, katero sedaj toži za razporoko. Kakor on trdi, sta ga gnala pred nekega duhovnika dva detektiva, a za njim je šla "nevestina" mati, ki je grozila, da ga ubije, ako njene hčerke ne poroči.

Angleško poslaništvo preiskuje slučaj kanadskega škunerja, ki ga je baje ameriška carinska ladja obstreljevala.

Ottawa, Ont. — Angleškemu poslaništvu v Washingtonu je bila poverjena naloga, da preišče zadevo kanadskega škunerja Eastwood, katerega kapitan trdi, da je bil obstreljevan od ameriške carinske ladje Seneca.

Illinoiški prekop.

Chicago, Ill. — Major Rufus W. Putnam, zvezni inženir za to okrožje, je poročal armadnemu inženirskemu zboru v Washingtonu, da bi za obrat plovne ceste v Illinois reki, 9 čevljev globočine in 200 čevljev širine, zadostovalo 4.176 kubičnih čevljev odtoka iz Michiganskega jezera na sekundo. Po njegovih računih bi zgradnja stala šest in pol milijona dolarjev.

Skandali na dnevnem redu v japonski zbornici.

Tokijo, 11. marca. Japonski parlament se te dni bavi s celo vrsto škandalov v armadi. Opozicija je obdolžila visoke uradnike in poveljnike, da so poneverili visoke vsote denarja tekom japonske vojne ekspedicije v Sibiriji. Vlada je zagrozila z razpustitvijo parlamenta, če bodo samo škandali na dnevnem redu.

šal, kako mnenje ima on (namreč Blanton) o tistih članih kongresa, "ki glasujejo suhaško, a plijejo mokraško, kadarkoli kdo drugi plača."

Blanton je odgovoril, da bi se po njegovem mnenju moralo take kongresnike izgnati iz države, nakar ga je La Guardia sarkastično vprašal: "Menda vam je znano, da bi v takem slučaju ne imeli tu kvoruma?"

Vesti iz Jugoslavije

Statistika žrtev v železniški službi. V območju zagrebške železniške direkcije je bilo v letu 1922 11 ravnih, 11 težko in 39 lahko ranjenih železničarjev v službi. Leta 1923 20 mrtvih, 16 težko in 40 lahko ranjenih, leta 1924 14 mrtvih, 20 težko in 55 lahko ranjenih železničarjev. Vsekakor so žrtve zelo obsežne, poklic železničarjev je težak, pa vendar tako slabo plačan.

Umor pred 18 leti. Iz Kozjeka poročajo: Pred 18. leti so našli okoli 65 let staro Marijo Meritovo, vdovo preužitkarico, na Vetrniku pri Kozjem v njeni sobi obešeno. Vrata so bila od znotraj zaklenjena in okna zaprta. Splošno se je zato mislilo, da je ženska izvršila samomor, čeprav je bilo oblastim znano, da med njo in dajalcem preužitka, posestnikom Francetom Jevaničkom, ni vladalo baš najboljšo razmerje.

V dogodku je nastopil sedaj nepričakovano senzacionalen preokret. Po 18. letih, odkar leži že Meritova v grobu, je Jevaničkov žena Urša pred okrajnim sodiščem v Kozjem, izpovedala, da je Meritovo obešal njen mož Franc, da bi se je iznebil in bil bil na ta način vesen dajstve velikega preužitka. Jevaničkov na podlagi izpovedi njegove žene takoj aretirali in izročili sodišču. Pri zaslišanju pa je odločno zanikal vsako krivdo in izjavil, da ga je njegova žena pogonila pred sodišče brez vsake podlage, iz gola sovraštva. Jevaničkov so obdržali v preiskovalnem zaporništvu in se vrže še nova poizvedovanja.

Namesto domov — v smrt. Mato Uršanč iz Netretiča pri Karlovcu se je bil pred mnogimi leti izselil v Ameriko, kjer si je

Podpore za šole v Sloveniji. Minister prosvete je podpisal od-

lok, s katerim so določene za osnovne šole v Sloveniji sledeče podpore: za nove šolske stavbe v Semiču pri Črnomlju 85.000 Din, v Pinci pri Dol. Lendavi 85.000 Din, v Golem pri Ljubljani 25.000 Din in v Lučinah pri Murški Soboti je odkazana podpora 20.000 Din, po 10.000 Din pa šolam Log pri Ljubljani, Škocijan pri Turjaku, Cerklje pri Kranju, Lesce pri Radovljici, Zelimlje pri Ljubljani, Turjak pri Kočevju in Sv. Vid pri Ptujju.

Nov zakon o kmečkih občinah. V ministarstvu za notranje zadeve je bil te dni dovršen načrt novega zakona o kmečkih občinah, kateremu sledi v kratkem tudi načrt novega zakona o mestnih občinah. Načrt se prihodnji mesec predloži Narodni skupščini.

Detomortka iz brežiškega okraja. Zagrebška policija je aretirala Terezijo Černelc iz Ravnega v brežiškem okraju, ki je osumljena, da je umorila svojo nezakonskega novorojenčka. Otročička so našli na dvorišču hiše št. 5 na Pantovčaku. Černelcova je pri zaslišanju priznala, da je 20. januarja povila žensko dete, ki pa je bilo mrtvo. Zato je dala novorojenčka v laivoar in ga zakopala na dvorišču. Černelcova je stara 23 let. Izročili so jo sodišču.

Samomor v Polzeli. V nedeljo dne 14. febr. popoldne se je ustrelil v Polzeli s revolverjem Jurij Katz, pekovski mojster in hišni posestnik. Pokojnik je bil splošno znana oseba. Vzrok njegovega obupnega dejanja so bile finančne teškoče in neozdravljiva bolezen.

Namesto domov — v smrt. Mato Uršanč iz Netretiča pri Karlovcu se je bil pred mnogimi leti izselil v Ameriko, kjer si je

prihranil precej premoženja. S sadovi mnogoletnega dela se je sedaj vračal v domovino ter je 14. febr. prispel na državni kolodvor v Zagrebu. Ko je istopil iz vlaka, mu je postalo slabo in je kmalu nato umrl na stopnicah izseljeniškega komisarijata. Tuberkuloza mu je izkopala prerani grob.

Cerkev se je podrla v selu Dolnji Moravičani v Črni gori. Nekoliko domačinov, ki so se nahajali v cerkvi, je ostalo pod ruševinami, istotako seveda tudi vsa cerkvena oprema.

V Beljaku hočejo imeti Italijani svojo šolo. Dantejevo ime nosi društvo, ki ustanavlja italijanske šole v inozemstvu. Tržaško fašistovsko glasilo se čudi, kako je to, da se nočejo ogreti za italijansko šolo v Beljaku, ki je vendar tako blizu meje. Fašisti držejo in medujejo za šolo. Beljanci pa jih zavračajo vsakokrat z drugim izgovorom. Italijani bi se radi docela utrdili v Beljaku, ki ga smatrajo za svojo operacijsko točko na razni strani. V to svrhu bi dobro služila tudi italijanska šola. Na Koroško hočejo zanesti italijanskega duha in se ugnesti v deželi ter jo izkoristiti pristno po italijansko. Doseđanji trud ni bil uspešen.

Se vedno se vračajo. Te dni se je izvedelo, da je še šiv Jakob Stroj, po domače Lipejev v St. Ilju ob Dravi. Leta 1915 je bil ujet in od takrat se ni nič vedelo zanj. Sedaj se je oglašil iz mesta Kamen v Sibiriji in v kratkem se vrne domov. Baje je še precej vojnih ujetnikov po Rusiji, zlasti v Sibiriji. Mnogo se jih je poenilo.

Alli leži mati pravilno plant in čitat... "Slovensko-anglško slovnico", listov je izšla in ima za urednika Književna matice S. N. P. J.

RAZNO

Delavsko varstvo na Turškem. Turška narodna skupščina je odobrila nov delavski zakon. V bistvu obsega zakon naslednje določbe: Industriji morajo vsako leto predložiti vladi število svojih delavcev, pogoje in način zaposlenosti ter kraj obratov. Otroci pod 12. letom ne smejo biti zaposleni v nobenem podjetju, v rudnikih se delavci pod 18. letom ne smejo zaposlovati. Dnevni delavnik sme znakati največ 10 ur z enim prostim dnem v tednu ter največ 60 delovnih ur na teden. V rudnikih jamah se sme delati le 6 ur na dan, pri čemer je vsteta 1 ura odpustka. Delovne ure čez čas se morajo odškodovati s 50% doklado na dnevni zaslužek.

Razprava o Adamovem in Evinem popku. Christian Tobiasz Efrajin Reinhard, drugače zelo resen pisatelj, ki je opisal tudi bolezn, katere navaja biblija, je napisal leta 1762 v Hamburgu razpravo: Razmotrivanje vprašanja, če sta imela naša pradeda Adam in Eva popke. V § 17 svoje razprave je prišel do sledečega rezultata: Dovelj, Adam in Eva nista rojena, marveč narejena, nista bila spobeta, marveč ustvarjena in skor dvojni o tem, ta bo pogubljiva. Ker je torej dokazano, da sta bila Adam in Eva ustvarjena, zato je tudi gotovo, da nista potrebovala popkov. Ker nista bila nikdar v materinem telesu, nista potrebovala popkovine in zato tudi ne popkov. — Reinhard je bil doktor gradnjaške umenosti in padar v Camensu, tako se je sam podpisal pod to razpravo.

Predvsem je okus odvisen od kakovosti tobaka. In predvsem so Chesterfield znane zastran okusa, samo zastran okusa.

Chesterfields izdeluje Liggett & Myers Tobacco Company

Odgovori na vprašanja o dohodninskem davku

Ker se bliža 15. marec, do katerega je treba prijaviti dohodek za leto 1925 in plačati dolžni dohodninski davek (income tax), ljudje veliko povprašujejo, koliko davka jim je treba plačati po novem davčnem zakonu. Sledeča vprašanja in odgovori bodo na najlažji način rešila razne probleme poedincev. V njih vsak najde nekaj, kar se tiče njegovega problema. Citajte jih pazno in prilagodite odgovor svojemu položaju.

Vprašanje: Jaz sem oženjen in živim z ženo in dvema nedoletnima otrokoma. Tekom leta 1925 zaslužil sem čistih \$3,700. Koliko davka imam plačati?

Odgovor: Upravičeni ste najprej do osebnega odbitka (personal exemption) od \$3,500, nadalje do odbitka \$400 za vsakega otroka, skupaj torej do odbitka \$4300. Ker niste imeli toliko dohodka, nimate plačati nikakega davka, pač pa morate prijaviti svoj dohodek (file a return), ker ste zaslužili čez \$3500.

Vprašanje: Jaz sem samec, ali mbram podpirati postarno mater v Jugoslaviji. Moj čisti zaslužek tekem leta 1925 je znašal \$2,000. Koliko davka moram plačati?

Odgovor: Vi smete odbiti \$1,500 za sebe in \$400 za mater. Odbitek za odvisne osebe (credit for dependents) velja brez ozira na to, da-li taka odvisna oseba živi skupaj z davkoplačevalcem ali ne, da-li je z njim v sorodstvu ali ne. Glavna stvar je ta, da oseba, ki je v glavnem odvisna od davkoplačevalceve podpore, nima še 18 let ali se drugače ne more sama vzdrževati radi telesne ali duševne nesposobnosti. Ker ste zaslužili \$2,000, ostane \$100 obdavčljivega dohodka. Vaš davek znaša torej 1 1/2% od \$100, kar je \$1.50 manj četrtino od vsote, \$0.37; torej morate

plačati \$1.13 davka. Do odbitka te četrtine oziroma 25%, so upravičeni vsi takozvani zasluženi dohodki (earned income). Vsak dohodek pod \$5,000 se smatra za zasluženi dohodek.

Vprašanje: Jaz sem inozemec, nastanjen v Združenih državah in vzdržujem ženo in tri otroke pod 18. letom, živče v starem kraju. Moj čisti dohodek je bil lani \$2,200. Koliko znaša moj davek?

Odgovor: Ker ste poročen, ali ne živite skupaj z ženo, niste upravičeni do osebnega odbitka \$3,500, marveč le do \$1,500, kakor da bi bil samec. Niti ne smete odbiti \$400 za ženo, pač pa po \$400 za vsakega otroka. Upravičeni ste torej odbiti vsega skupaj \$2,700. Ker ne ostane nikak obdavčljiv znesek, nimate plačati nič davka, pač pa morate prijaviti svoj dohodek (file an income tax return), kajti vsi samci oziroma oni, ki so obdavčeni kot samci, morajo vložiti dohodninsko prijavo, ako so zaslužili čez \$1,500.

Vprašanje: Jaz sem inozemec nastanjen tukaj in podpiram sorodnike v starem kraju.

Smem-li odbiti \$3,500 kot poglavar družine?

Odgovor: Ne. Davčni zakon smatra za poglavarja družine (head of a family) osebo, ki podpira enega ali več sorodnikov v svojem lastnem domu. Tak poglavar družine je na pr. vdovec, ki ima otroke pri sebi, sin z materjo, brat z mlajšimi brati in sestrami itd. Ti "družinski poglavarji" so upravičeni do osebnega odbitka \$3,500, kot poročne osebe. Kdor pa ima otroke v starem kraju, ni družinski poglavar v smislu davčnega zakona, kajti glavni pogoj je skupno življenje.

Vprašanje: Jaz imam v starem kraju več sorodnikov, ki jih podpiram, in hočem odbiti po \$400 za vsakega. Kako naj dokazem, da jih podpiram?

Odgovor: Ako se zahteva tak dokaz, navadno zadostuje pismo

s strani občinske uprave ali pristojnega sodišča onega kraja, kjer ti sorodniki živijo.

Vprašanje: Moja plača za leto 1925 je znašala \$2,000, ali poleg tega sem imel dobiček od \$3,000 valed prodaje nepremičnin. Imam-li pravico do 25% odbitka za zasluženi dohodek?

Odgovor: Zakon določa, da vai dohodki pod \$5,000 se imajo smatrati za zasluženi dohodke. Vi torej smete odbiti 25% od davčnega zneska.

Vprašanje: Sem farmar in bi rad znal, kaj se smatra za surovi dohodek (gross income) farmarja in kaj smem odbiti?

Odgovor: Farmar mora kot svoj surovi dohodek prijaviti izkupila iz prodaj svojih pridelkov. Mora prijaviti tudi surovi dohodek iz drugih virov, kot so dobljene najemnine ali dobički iz prodanih nepremičnin. On sme odbiti kot potrebne stroške vse zneake, ki jih je resnično potrošil za svojo poljedelško obrt, kot kar je potrošil za obdelovanje in žetev, za semena in gnojila, manjše poprave farmerskih poslopij in manjša orodja, ki jih je treba nabaviti v teku enega ali dveh let. Stroški poljedelskih strojev, priprav in farmerskih poslopij se ne smejo odbiti kot strošek.

Vprašanje: Toliko jaz kolikor moja žena delava in sva skupaj zaslužila približno \$4,000. Ali morava vsak posebej prijaviti svoj dohodek, ali zadostuje ena sama prijava?

Odgovor: Smete storiti eno all drugo, ali v nobenem slučaju ne smete za oba skupaj odbiti več od \$3,500 osebnega odbitka.

Vprašanje: Sem poročen, ali moja žena ne živi z menoj. Smem odbiti \$3,500 od dohodka?

Odgovor: Ne, vi ste upravičen le do osebnega odbitka \$1,500.

Vprašanje: Lani sem delal dva meseca v Bostonu in potem sem se preselil v Detroit, kjer sem delal sedem mesecev. Sedaj delam v Chicagu. Po poklicu sem

mizar. Moram-li plačati davek kot ne-nastanjen inozemec?

Odgovor: Ne, vi ste nastanjenec (resident). Nenaštajeni inozemec (non-resident alien) je oseba, ki je prišla le začasno v Združene države, na pr. radi zabave ali radi posebnega trgovskega posla.

Vprašanje: Kaj pomenja "zasluženi dohodek" (earned income)?

Odgovor: Za takega smatrajo mezde, plače in sploh vsak zaslužek za resnično izvršeno delo.

Vprašanje: Delam na farmi, sem samec in moja plača znaša \$40 na mesec poleg hrane in stanovanja. Moram-li prijaviti svoj dohodek?

Odgovor: Ker je prosta hrana in stanovanje del plačila za vaše delo, morate prijaviti svoj dohodek, ako vrednost istega dodatno k plači v gotovini, znaša čez \$1,500.

Vprašanje: Jaz sem samec, ali podpiram postarnega očeta v starem kraju. Moram dokazati da ga podpiram, predno smem odbiti \$400 za njegovo vzdrževanje?

Odgovor: Ne, ali je mogoče, da bo davčna oblast kasneje zahtevala od vas dokaz, ako dvomi o resničnosti vaše navedbe.

Vprašanje: Poročil sem se dne 30. septembra 1925. Do katerih odbitkov sem upravičen?

Odgovor: Smete odbiti od svojega dohodka \$3,125. Osebnii odbitek (personal exemption) se računa na podlagi mesecev, v katerih ste bil samec oziroma poročen. Do zgornje vsote prihajamo tako-le: Vi ste bili samec devet mesecev. Vaša žena ravno tako. Odbijte torej 9 dvanajstink od \$1500 za se in 9 dvanajstink za ženo. Za tri mesece zakonskega stanu pa odbijte skupaj za vas in ženo tri dvanajstinke od \$3500.

Vprašanje: Katero tiskovino naj rabim za prijavo dohodka (income tax return)?

Odgovor: Trgovci, profesionalci in farmarji naj rabijo Form #1040, brez ozira na to, da-li je njihov čisti dohodek znašal čez \$5000 ali ne. Manjša tiskovina (Form 1040A) se rabi za prijavo dohodkov od manj kot \$5000, v glavnem izvirajočih iz plač ali mezd.

Vprašanje: Sem samec in podpiram postarno mater, ki stanuje z menoj. Zaslužil sem lani \$2600. Ali moram plačati kaj davka?

Odgovor: Ne. Ni treba vam plačati davka, ali morate vložiti prijavo (return), ker ste samec in ste zaslužili čez \$1500. Smatrajo pa vas za družinskega poglavarja (head of a family) in kot tak ste upravičen do osebnega odbitka \$3,500 in do odbitka \$400 za odvisno osebo.

Vprašanje: Sem samec in tekem l. 1925 sem zaslužil \$3,100. Podpiram očeta v starem kraju, ki ima malo kmetijo. Koliko smem odbiti?

Odgovor: Vi ne morete odbiti ničesar za očeta, ker on ni v glavnem odvisen od vašega vzdrževanja. Odbiti smete za-se \$1,500. Eden in pol odst. od ostanka, \$1,600 znaša \$24. Odbivši 25% ostane \$18. Toliko davka morate plačati. F. L. I. S.

Skupno potovanje v Jugoslavijo

se vrili na najboljšem francoskem parniku PARIS, ki odpluje iz New Yorka na 1. maja 1926.

Za potnike tega potovanja bodo na parniku in na vladu prirejane posebne ugodnosti. Poleg tega bo spremljal iskanih uradnik naše banke potnike prav do Ljubljane in skrbel za udobnost potnikov, zlasti bo imel na skrbi njih priljago. Vsak rojak je vabiljen, da se pridruži. Potniki bodo dopeli domov v najlepšem času. Izrabite to priliko. Priglasite se čim prej!

Za nadaljnja pojasnila o skupnem potovanju, kakor tudi glede drugih potovanj pišite na:

Slovensko banko

ZAKRAJŠEK & ČESARK

455 W. 42nd St., New York, N. Y.

Obrnite se na našo bliskovito:

Kadar pošljete denar v stari kraj bodisi v dinarjih, dolarjih ali drugih valutah;

Kadar hočete dobiti denar iz starega kraja;

Kadar ste namenjeni dobiti hudo osebo iz starega kraja; ali,

Kadar imate opravila s hudo drugo zadevo v starem kraju.

NA PRODAJ JE nova zidana hiša (Bungalow) z 5 sobami, voda, plin, elektrika in Furnace gorkota. Dve stavbišči (lots). V hiši je tudi 7 čerjtev pritličje in je le en blok od pulične kare. Oglasite se za ceno na: 7413 W. 64th Street, blizu 74th Ave., Argo, Ill. Poleg je omenjena hiša. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Febr. 28-1926) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vai družtveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50; pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Agitirajte za "Prosveto"!

OGLAS! Kdor bi želel kupiti blago (Stock) na farmi in kjer je ceni najemnina (rent), in je akrov zemlje. Ima vse nove farmo potrebno poljedelško roditje, so krave, konji, teleta, koši, goske in race. Kolesa, stari sploh vse je v dobrem stanju in nizki rent. Blago in pridele se zelo lahko prodajo, ker je blizu mesta in le epjo miljo do varne. Ako kdo želi iti delati na farmo, tu se nudi zelo ugodna prilika. Pišite ali pa pridite sebnio na naslov: Tony Skok, O. Box 162, Blannaxs; Pa. (Adv.)

DA SKUHAS DOBRO VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, slanine in vse druge potrebščine. Poskusite se pripravljati, da je doma pri kuhinji vedno le najboljše in najcenejše.

Groceries, stobdržarjem in v vsaj dajalne soluznine damo primeren poud pri večjih naročilih. Pišite informacijah na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland.

Novo fino zdravilo za srce žejodec.

Skuseni zdravniki se čudijo kako blizu je v takih slučajih.

Brez dvoma se bodo naši čitalci čudili, ko zvedo o tem novem zdravilu ki tako hitro deluje. Če vam ita je ni predpisal vaš zdravnik, kar pdate v domačo lekarno in kupite stlenko. Zove se Nuga-Tone. Je blago ko za vživati in celomesecna zabava stane okrog \$1.00. Čudili se boste, kako hitro se boste počutili boljši. Za neregularno utripanje v valed slabe prebave, zaprtje, pline želodcu in črevih, lena jetra, glavobole, ni nič boljše. Isto hitro učini je. Daje dober tek in drob deluje na no, stimulira jetra in obisti in pravi trden in pozitivno spanec. Pišite staklenico in vajuje zdravilo navodilih za par dnij in če se ne čutite boljše in če ne izgledate bolj vrnite ostanok lekarnarju in on vam povrne vaš denar. Izedelovalci Nuga-Tone tako dobro vedo, kaj ista sta v takih slučajih, da primorajo vsi karnarje jamčiti isto in povrni vsi denar, če niste zadovoljni. Priporočamo in na prodaj v vseh dobrih lekarnah.

NAROČITE SI KNJIGO "Ameriški Sloveni"

Dvanajst let v samostanu

Spisal Joseph McCabe, bivši frančiškan in profesor v semenišču. Prevod A. K.

(Dalje.)

Neki drugi frater je utekel z dvesto šterlingi. Moj slučaj pa je bil čisto drugačen in bi tudi drugače nastopili proti meni. Dotična dva bratra nista bila pristna odpadnika od cerkve. Drugi ni bil nič drugega kakor revoltiral je proti disciplini v kloštru in tudi o drugem je bilo precej dvomov, saj se je pozneje tudi skesano vrnil v klošter, ko ni mogel dobiti posvetne službe. V obeh slučajih so se redovniki prizadevali skriti odpadništvo pred laiki. Ostala sta duhovnika oba, zato je tudi radi dobrega ugleda cerkve in duhovščine treba skriti njune grehe za vsako ceno. Ko duhovnik v resnici odstopi, nastopajo čisto drugače. Radi ugleda cerkve in radi zmešnjave med njenimi nasprotniki morajo spraviti odpadnika v kolikor mogoče slabo luč. Jaz pa sem bil vse predobro znan s cerkvenimi nauki, zato sem se odločil poskrbeti, da me ne bodo mogli na enak način krotiti. Študije sem vodil dalje v popolnem redu; disciplina je bila tako stroga, da so se moji podaniki že jezili, poslovne račune pa sem vodil od dne do dne pravilno.

Ko so končno videli, da imam velike težave, so pripravili neko žensko v Forest Gatu, da je pridobila moje zaupanje. Bila je zvitja in precej naobražena ter sem bil z njo tudi prijatelj. Njej sem popisal svoj namen, obenem pa tudi naročil tajnost, ker če bi se izvedelo, bi mi bilo v veliko škodo, a da me nič ne bo odvrglo od namena. Dobil sem od nje histeričen odgovor, da moram ostati v cerkvi in če njeno prošnjo odklonim, da noče nič več slišati od mene. Bila je moja najprijaznejša in najožja prijateljica v rimski cerkvi in storila je kot katoličanka, moje pismo je izročila samostanskim kolegom, a o meni in mojih mučnih bojih, ki sem jih radi je izdaje doživel, ni hotela slišati nikoli več.

Nemudoma je bil sklican frančiškanski posvet v Manchester, ki je naložil o. Davidu, da če le more prežene moje težave. Če bi kot prijatelj napram meni tudi hotel to izvršiti, bi bilo zaman, kajti njegovi nauki zame so bili še pred leti izčrpani. Na večer svojega prihoda se je še precej prijateljsko razgovarjal z menoj pri običajnem kozarcu vina, toda kakohitro je pregledal bančni račun zjutraj, me je na kratko obvestil, da sem odstavljen od svoje pozicije in mi je ukazano, preseliti se v samostan v Chilverworthu.

Meni določen samostan je v zelo odstranjeni pokrajini, torej je bila premostitev tja smatrana kot nekako kazensko postopanje. Tam je noviciat frančiškanskega reda in tam bi jaz porabil ves svoj čas samo z verskimi eksercijami. V pobožnih molitvah naj bi bil tam popolnoma ločen od zunanjega sveta, poleg tega pa naj bi se popolnoma podvrjel predstojniku, ki ni imel pojma o kaki filozofiji in ki bi agnostika rajši sežgal na gredah kakor pa z njim razpravljal. Zda, ko je bila moja misel do dna

utrjena v prepričanju, bi bilo popolnoma brezpomembno zame podajati se tja. Rajši sem se torej odrekel in začel novo karijero s simpatičnimi prijatelji. Da se izogmem neugodnostim, sem vsekakor zamočlal o svoji nameri in se pripravil zapustiti kolegij, kakorhitro odpelje vlak. In ko so me formalno vprašali, da-li se popeljem z vlakom, nisem hotel pritrrditi. Medtem sem pa spravil skupaj svoje knjige in drugo ter odposlal v hišo nekega prijatelja. Zaključil sem knjige kolegija, prebatali denar pa izročil o. Davidu, ki je bil še toliko dober, da me je mialli bratsko poljubiti pri slovesu, kar pa sem odklonil. Tako sem za vedno obrnil hrbet samostanstu. Urno sem ubral pot, da doblim vsaj enega ali dva naklonjena prijatelja.

Naslednjega jutra sem se podal na urad prijatelja. Zelo sem bil presenečen, ko sem pri njem našel v posvetovanju meniha. Menih je bil eden kozlov, s katerim sem imel toliko opravka, ker nisem dopustil njegovega plančevanja. Prinesel je pismo iz kolegija. V pismu je stalo pojasnilo za mojega prijatelja, da neki mr. McCabe, ki je "začasno" zapustil oakrbovanje kolegija, je odnesel s seboj precejšnjo količino vrednosti, ki spadajo kolegiju. Tako je bil moj prijatelj obveščen, da je stvar v rokah policije. Pisec je imel pripisani k pismu tudi črki M. A. (master of arts) čeprav ni imel nobenega takega naslova niti študij ne za istega. Mogoče pa je s tem mialli reči, da je "misionarski apostol". Mojemu prijatelju je meni sovražni kozel na dolgo in široko razložil o mojem značaju in o moji duševni zmožnosti na tak način, da ga je moj prijatelj brenil iz svojega urada. Ker niava mogla zame takoj dobiti legalnega nasveta, sva se odločila počakati, naj se stvar sama razvije.

Dejstvo je, da je bilo med mojimi knjigami par knjig, katere sem v hitrici slovesa po pomoti vrzel med avoje, dasi so spadale samostanskemu kolegiju. Ker sem o tem že vedel, sem povedal prijatelju in sklenila sva, da jih povrnem. Toda moji kolegi se sploh niso pritožili radi tistih par knjig. Kakor sem uvidel, so hoteli, da policija posreduje radi vsega, kar sem odnesel, češ, da ni moje, tudi oblika ne, ki sem jo imel na sebi, temveč da je vse samostanska miloščina. Sklicevali so se na mojo odповed pri sprejetju meništvu ko sem se zavezal na večno ubožstvo ter sa odrekel vsaki lastninski pravici. Pozabili so pri tem na dejstvo, da samostan ravnotako ne sme posedati nobene lastnine (po njih žudni teoriji), kakor jo je o. David zahteval nazaj kot novji rektor kolegija. Med moji priljago so bile knjige in teleskop, kar vse so mi darovali prijatelji ob raznih prilikah (vsak frater si obdrži take darove, ki mu služijo pri praktični uporabi). Legalno je bilo torej vse moja lastnina, ker k areči na Angleškem še ni v veljavi cerkveno kanonsko pravo. Prav nič se torej nisem obotavljal v mialih, da bi ne bil opravičen obdržati si darov prijateljev, posebno ker darovalci večinoma še vedeli niso, da kak tak kolegij kje obstoja, torej so bili darovi le osebni.

(Dalje prihodaj!)

NOVE prave VICTOR glasne PLOŠČE

Nekaj novoga, tako glasna za vsako pisno stvarno. Noben dom ni ne smel biti brez levetnih osem plošč, kajti boljše nite se nikdar slišali. Naročite jih takoli: 78406 Voliški nabor, polka. Igra na harmoniko Mr. Ivan Potohar iz Conemaugh, Pa. Pesečni valček. Posnan od Victor gramofonske Co. kot eden najboljših v Ameriki. Plošča je tako živahna, da tudi ako ne znate pisati, bodete plesali. Izvredno lena, poskočna. 78408 Jadransko morje. Tansumski Jorgovan s potjem. Čaj Marica. Tamburški Jorgovan s potjem. 78409 Moj konjček, marš. Fina želja gošča na pihala. Na evidencje, marš. Fina želja gošča na pihala. 78420 Unser Hindenburg, voljški marš s potjem. Fern der Heimat, marš. Voljški s potjem. 78426 Alt Berlin—marš. Voljška gošča na pihala. Niemals surst—marš. Voljška gošča na pihala. 78427 Gilda—polka. Igrana na dvojni harmoniki. Tridi k morje—valček na dvojni harmoniki. 78428 Prva Atlantika—valček, na dvojni harmoniki. Korvija—march, na dvojni harmoniki. 78429 Buzna—polka. Fina želja gošča na pihala. Večer na morje—fina želja gošča na pihala.

Vse te plošče so po 75c in so prave glasne Victor plošče. Manj kot štiri plošče, predaj naj nalože na naročilo, ker nam se ne isplača navijati. Z money udrom vred pošljite poštarno 50c več.

IVAN PAJK, Victor Dealer, 24 Main Street, Conemaugh, Pa.

Da prešene hitro prehlad in se obrujete pred hladno

BOLGARSKI ZELIŠNI ČAJ

Opomba: Veliko ljudi živi na farmi je vreden desetkrat svojo ceno. Vse družina morala bi imeti to čisto zelish zdravilo, za odpomoč, pri zaprtnici, matizmu, želodcu, jeternih in obisti neredov in za izboljšanje krvi.

Oglasite se pri vašem lekarnarju zavojček še danes: cena 35c, 75c in 1.25, kjer ni lekarni, vi potrebujete jo zbirati in njih jim pošljem po pošti zavoj dovolj za pet mesecev za \$1.25. Naslov na: H. H. Von Schlick, President, 3 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ZASTONJ GRAMOFON

ZAVESJE ZA DVA OKNA. To so vam novi grilika, da dobiti izvesten in drag gramofon BREZPLAČNO. Straj je tako močan, da igra več plošč z enim svavitom. Kravca izdelan in igra vs ploščo velike in male. Ako bi hoteli tak gramofon kupiti, bi morali preeti naš grilici, toda ni vam za dano popolnoma zastonj. Zaponite si naš grilici, vendar ne plačate nič, vendar dopolni iz tovarne ter se iz močnega kravca in trdnega izdelan, kateri vse bodo precej časa rabili. Vredni so dovolj eno okno in so vsodni ustnikih izdelani, tako da vsaj tako udobno, kar je zelo pomembni, prepričite se le tisti, kateri jih sami vidijo. Ti zastoni, kateri so kravc vsakega od so se papir prodajali po vsaki strani samo predstojnik izdani, toda ni hoteno, da jih bi pripravilo ljudstvo vidi in se osannati s njimi, zato smo se odločili za to izredno pomembno, valed le kravca čes. NI VAM POŠLJEMO TE ZASTONE ZA DVA OKNA ZA SAMO 50c, ali si res to izredna prilika. Ne čakajte niti trenutka, temveč kakor hitro predložite se nam takoj pišite. Se pošljite denarja v zaprej, marveč pošljite samo 50c v gotovini, marveč en posilno stroške, ostale \$5.00 plačate, ko prejmete blago. Pošljite je v imen grilika in silita takoj na:

WALTER SPECIALTY CO., 1217 N. Paulina St., Dept. 421 Chicago, Illinois